

Jan Borowiec

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

**ZADANIA EUROPEJSKIEGO
SYSTEMU NADZORU FINANSOWEGO**

Streszczenie: Ustanowienie Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego (ESNF) wzmocniło unijny nadzór nad instytucjami finansowymi. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego jest odpowiedzialna za nadzór makroostrożnościowy nad systemem finansowym Unii Europejskiej w celu przyczyniania się do przeciwdziałania zagrożeniom dla stabilności finansowej. Europejski Urząd Nadzoru, odpowiedzialny za nadzór mikroostrożnościowy, dysponuje uprawnieniami do opracowywania projektów standardów technicznych, wydawania wytycznych i zaleceń w celu ustanowienia spójnych, efektywnych i skutecznych praktyk nadzorczych w ramach ESNF, wydawania zaleceń określających działania konieczne do zapewnienia przestrzegania prawa UE oraz do koordynowania wszelkich działań podejmowanych przez krajowe organy nadzoru w sytuacjach nadzwyczajnych.

Słowa kluczowe: stabilność finansowa, nadzór ostrożnościowy, Europejski System Nadzoru Finansowego.

1. Wstęp

Kryzys finansowy w latach 2007 i 2008 ujawnił istotne braki w nadzorze finansowym w Unii Europejskiej w odniesieniu zarówno do całego systemu finansowego, jak i do poszczególnych jego sektorów. Wcześniejsze rozwiązania w zakresie nadzoru nie były w stanie ani zapobiec sytuacjom kryzysowym, ani zapewnić zarządzania nimi, ani też rozwiązać wynikających z nich problemów. Kryzys ujawnił także niedociągnięcia w zakresie współpracy między krajowymi organami nadzoru oraz spójnego stosowania prawa Unii Europejskiej.

W odpowiedzi na kryzys finansowy w listopadzie 2008 r. Komisja Europejska zleciła grupie Larosière'a opracowanie zaleceń w sprawie wzmocnienia europejskich rozwiązań w zakresie nadzoru. W raporcie końcowym grupa zaleciła utworzenie na poziomie Unii organu, którego zadaniem byłoby nadzorowanie ryzyka w systemie finansowym jako całości, a także reformę struktury nadzoru finansowego w Unii¹.

¹ *Raport w sprawie nadzoru finansowego w Unii Europejskiej*, red. J. de Larosière, Bruksela, 25.02.2009.

W październiku 2010 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły kilka rozporządzeń w sprawie ustanowienia Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego (ESNF). Zadaaniem ESNF jest zapewnienie właściwego wprowadzania w życie unijnych regulacji finansowych w celu utrzymania stabilności finansowej, przywrócenia zaufania do rynków finansowych i zapewnienia odpowiedniej ochrony konsumentów usług finansowych. System zaczął funkcjonować z dniem 1 stycznia 2011 r.

2. Europejskie organy nadzoru finansowego

W skład ESNF wchodzi: Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego, Europejski Urząd Nadzoru, wspólny komitet europejskich urzędów nadzoru oraz właściwe organy lub organy nadzorcze państw członkowskich.

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (ERRS) jest specjalnym organem odpowiedzialnym za nadzór makroostrożnościowy nad całym systemem finansowym w Unii Europejskiej². Jej działania w tej dziedzinie mają na celu przyczynianie się do przeciwdziałania zagrożeniom dla stabilności finansowej wynikającym z poważnych zaburzeń w całym systemie finansowym Unii, które mogą wywołać negatywne skutki dla funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz dla realnej gospodarki, lub ograniczanie tych zagrożeń, z uwzględnieniem zmian natury makroekonomicznej.

Do zadań ERRS należy:

- gromadzenie oraz analiza danych i wskaźników makroekonomicznych oraz makrofinansowych niezbędnych do monitorowania i oceny potencjalnego ryzyka systemowego;
- identyfikacja ryzyka systemowego oraz określenie jego prawdopodobieństwa;
- ostrzeżenie przed znaczącym ryzykiem systemowym;
- zalecenia podjęcia działań zaradczych w odniesieniu do zidentyfikowanego ryzyka;
- kierowanie do Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego poufnych ostrzeżeń przed możliwością wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej, poważnie zagrażającej prawidłowemu funkcjonowaniu rynków finansowych i ich integralności lub stabilności całego systemu finansowego w Unii;
- monitorowanie działań zaradczych;
- ścisła współpraca ze wszystkimi innymi stronami ESNF;
- koordynowanie europejskich działań w dziedzinie nadzoru makroostrożnościowego z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, zwłaszcza z Międzynarodowym Funduszem Walutowym i Radą Stabilności Finansowej.

Europejski Urząd Nadzoru obejmuje trzy organy odpowiadające za unijny nadzór mikroostrożnościowy w poszczególnych sektorach systemu finansowego: Eu-

² Rozporządzenie (UE) nr 1092/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie unijnego nadzoru makroostrożnościowego nad systemem finansowym i ustanowienia Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (DzUrz UE L 331 z 15.12.2010).

ropejski Urząd Nadzoru Bankowego³, Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych⁴ oraz Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych⁵.

Organy te wykonują następujące zadania:

- przyczyniają się do ustanowienia wspólnych standardów i praktyk regulacyjnych i nadzorczych wysokiej jakości;
- przyczyniają się do spójnego stosowania prawa Unii;
- wspierają i ułatwiają przekazywanie Europejskiemu Urzędowi Nadzoru lub innemu krajowemu organowi nadzoru wykonywania zadań i kompetencji właściwego organu nadzoru państwa członkowskiego, z jednoczesnym zachowaniem jego odpowiedzialności za podejmowanie decyzji nadzorczych;
- ściśle współpracują z ERRS, zwłaszcza w zakresie identyfikacji i mierzenia ryzyka systemowego oraz postępowania naprawczego wobec upadających instytucji finansowych;
- organizują i przeprowadzają okresowe oceny działań realizowanych przez właściwe organy nadzorcze, w tym wydają wytyczne i zalecenia skierowane do tych organów oraz określają najlepsze praktyki w celu zwiększenia spójności wyników w zakresie nadzoru;
- monitorują i oceniają zmiany na danym rynku finansowym;
- przeprowadzają analizy ekonomiczne rynków finansowych;
- wzmacniają europejskie systemy gwarantowania depozytów, ubezpieczeniowych programów gwarancyjnych oraz rekompensat dla inwestorów.

Europejskie urzędy nadzoru mają uprawnienia do podejmowania działań w zakresie opracowywania projektów regulacyjnych i wykonawczych standardów technicznych, wydawania wytycznych i zaleceń w celu ustanowienia spójnych, efektywnych i skutecznych praktyk nadzorczych w ramach ESNF, określania działań koniecznych do zapewnienia przestrzegania wspólnych standardów, koordynowania wszelkich działań podejmowanych w sytuacjach nadzwyczajnych, rozstrzygania sporów między właściwymi organami nadzoru w sytuacjach transgranicznych oraz wydawania opinii dla Parlamentu Europejskiego, Rady lub Komisji.

³ Rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylenia decyzji Komisji 2009/78/WE (DzUrz UE L 331 z 15.12.2010).

⁴ Rozporządzenie (UE) nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/79/WE (DzUrz UE L 331 z 15.12.2010).

⁵ Rozporządzenie (UE) nr 1095/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych, zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/79/WE (DzUrz UE L 331 z 15.12.2010).

3. Krajowe organy nadzoru finansowego

Struktura instytucjonalna nadzoru finansowego w państwach członkowskich odzwierciedla trzy jego modele⁶:

- model nadzoru zintegrowanego, z jednym organem odpowiedzialnym za sprawowanie nadzoru nad wszystkimi instytucjami finansowymi w zakresie właściwego stosowania przez nie przepisów i standardów;
- model nadzoru według celów (model „twin peaks”), zakładający rozdzielenie funkcji nadzorczych na dwie części i powierzenie ich różnym organom: pierwszy ma kompetencje w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego, drugi – w dziedzinie nadzoru związanego z minimalnymi wymaganiami dotyczącymi prowadzenia działalności przez instytucje finansowe;
- model nadzoru sektorowego, z trzema odrębnymi organami odpowiadającymi za sprawowanie nadzoru nad instytucjami finansowymi w poszczególnych sektorach systemu finansowego: kredytowym, ubezpieczeniowym i kapitałowym.

Strukturę instytucjonalną krajowych systemów nadzorczych przedstawia tab. 1.

W większości państw członkowskich nadzór nad instytucjami finansowymi powierzono bankowi centralnemu lub odpowiedniemu organowi nadzoru finansowego, które odpowiadają zarówno za nadzór ostrożnościowy nad instytucjami finansowymi, jak i za przestrzeganie przez nie wymagań dotyczących prowadzenia działalności i świadczenia usług finansowych. Belgia, Holandia i Francja mają nadzór oparty na modelu „twin peaks”. Natomiast nadzór oparty na modelu sektorowym istnieje w dziesięciu państwach członkowskich, spośród których Litwa planuje wprowadzenie zintegrowanego modelu nadzoru, natomiast Grecja, Włochy i Portugalia – modelu „twin peaks”.

Swój system nadzoru nad instytucjami finansowymi zamierza także zreformować Wielka Brytania, ustanawiając nową jego strukturę odpowiadającą poszczególnym funkcjom nadzorczym. Funkcje te pełniłyby następujące organy⁷:

- Komitet Polityki Finansowej Banku Anglii z kompetencjami w dziedzinie nadzoru makroostrożnościowego, dotyczącymi zwłaszcza monitorowania całego systemu finansowego w celu identyfikacji zagrożeń dla stabilności finansowej oraz podejmowania działań w razie wystąpienia tych zagrożeń;
- Urząd ds. Regulacji Ostrożnościowej z kompetencjami w dziedzinie nadzoru mikroostrożnościowego;
- Urząd ds. Rynku i Ochrony Konsumenta z kompetencjami w dziedzinie ochrony konsumentów i regulacji rynków w odniesieniu do przestrzegania wymagań dotyczących prowadzenia działalności i świadczenia usług finansowych.

⁶ European Central Bank, Recent developments in supervisory structures in the EU Member States (2007-2010), October 2010, s. 10.

⁷ HM Treasury, *A new approach to financial regulation: judgement, focus and stability*, July 2010, s. 4-6.

Tabela 1. Struktura instytucjonalna nadzoru finansowego w państwach członkowskich w 2010 r.

Kraj	Model nadzoru	Organy nadzorujące instytucje finansowe
Belgia	„twin peaks”	Narodowy Bank Belgii Komisja Bankowa, Finansowa i Ubezpieczeń
Bulgaria	sektorowy	Narodowy Bank Bułgarii Komisja Nadzoru Finansowego
Czechy	zintegrowany	Narodowy Bank Czech
Dania	zintegrowany	Urząd Nadzoru Finansowego
Niemcy	zintegrowany	Federalny Urząd Nadzoru Finansowego
Estonia	zintegrowany	Urząd Nadzoru Finansowego
Irlandia	zintegrowany	Bank Centralny Irlandii
Grecja	sektorowy	Bank Grecji Komisja Rynku Kapitałowego
Hiszpania	sektorowy	Bank Hiszpanii Krajowa Komisja Rynku Papierów Wartościowych Dyrekcja Generalna Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych Ministerstwa Spraw Gospodarczych i Finansowych
Francja	„twin peaks”	Urząd Kontroli Ostrożnościowej Urząd ds. Rynków Finansowych
Włochy	sektorowy	Bank Włoch Krajowa Komisja Papierów Wartościowych i Giełdy Instytut Nadzoru Ubezpieczeń Komisja Nadzoru Funduszami Emerytalnymi
Cypr	sektorowy	Cypryjski Bank Centralny Urząd ds. Nadzoru nad Spółkami Spółdzielczymi i Rozwoju Komisja Papierów Wartościowych i Giełdy Służba Kontroli Towarzystw Ubezpieczeniowych
Łotwa	zintegrowany	Komisja Finansów i Rynku Kapitałowego
Litwa	sektorowy	Bank Litwy Komisja Papierów Wartościowych Komisja Nadzoru Ubezpieczeń
Luksemburg	sektorowy	Komisja Nadzoru Sektora Finansowego Komisariat Ubezpieczeń
Węgry	zintegrowany	Urząd Nadzoru Finansowego
Malta	zintegrowany	Urząd ds. Usług Finansowych
Holandia	„twin peaks”	Bank Holandii Urząd ds. Rynków Finansowych
Austria	zintegrowany	Urząd ds. Rynku Finansowego
Polska	zintegrowany	Komisja Nadzoru Finansowego
Portugalia	sektorowy	Bank Portugalii Komisja Rynku Papierów Wartościowych Portugalski Instytut Ubezpieczeń
Rumunia	sektorowy	Narodowy Bank Rumunii Krajowa Komisja Papierów Wartościowych Komisja Nadzoru Ubezpieczeń Komisja Nadzoru Prywatnych Systemów Emerytalnych
Słowenia	sektorowy	Bank Słowenii Agencja Rynku Papierów Wartościowych Agencja Nadzoru Ubezpieczeń
Słowacja	zintegrowany	Narodowy Bank Słowacji
Szwecja	zintegrowany	Urząd Nadzoru Finansowego
Finlandia	zintegrowany	Urząd Nadzoru Finansowego
Wielka Brytania	zintegrowany	Urząd ds. Usług Finansowych

Źródło: European Central Bank, *Recent developments...*

Kryzys finansowy doprowadził także do wzmocnienia nadzoru makroostrożnościowego na poziomie krajowym przez ustanowienie organów mających uprawnienia podobne do ERRS. We Francji została powołana Rada ds. Ryzyka Systemowego i Regulacji Finansowych, w Belgii – Komitet ds. Ryzyka Systemowego i Instytucji Finansowych, na Węgrzech – Rada ds. Stabilności Finansowej. Zadania tych organów obejmują m.in.: monitorowanie zmian systemu finansowego w celu identyfikacji zagrożeń makroekonomicznych dla stabilności finansowej, przedkładanie opinii dla parlamentu i rządu w sprawie podjęcia niezbędnych środków w dziedzinie nadzoru makroostrożnościowego, koordynowanie działań podejmowanych w sytuacjach kryzysowych, wymianę informacji między bankiem centralnym a organami nadzoru finansowego, współpracę z Europejską Radą ds. Ryzyka Systemowego⁸.

4. Podział kompetencji między krajowe i europejskie organy nadzoru

Zgodnie z art. 6 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)⁹, kompetencje Unii w dziedzinie rynku wewnętrznego, a więc także w dziedzinie nadzoru nad instytucjami finansowymi działającymi na tym rynku, należą do kompetencji dzielonych z państwami członkowskimi. Wykonywanie tych kompetencji przez europejskie organy nadzoru finansowego podlega dwóm zasadom:

- zasadzie pomocniczości, zgodnie z którą Unia podejmuje działania w tej dziedzinie tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim działania organów nadzorczych państw członkowskich nie są wystarczająco skuteczne do zapewnienia stabilności finansowej w Unii, i jeśli ze względu skalę i skutki proponowanego działania możliwe jest lepsze osiągnięcie tego celu na poziomie Unii;
- zasadzie proporcjonalności, zgodnie z którą zakres i forma działania ESNF nie wykraczają poza to, co jest konieczne do zachowania stabilności finansowej w Unii.

Podstawą funkcjonowania ESNF jest więc centralizacja specyficznych zadań związanych z utrzymaniem stabilności finansowej w Unii oraz decentralizacja pozostałych zadań nadzorczych. Zakres zadań nadzorczych wykonywanych na poziomie Unii jako całości przedstawia tab. 2.

Kompetencje ERRS i europejskich urzędów nadzoru dotyczą więc specyficznych zadań w dziedzinie nadzoru makro- i mikroostrożnościowego, takich jak: identyfikacja ryzyka systemowego i ostrzeganie przed nim, ustalanie wspólnych standardów technicznych, zapewnienie przestrzegania tych standardów przez instytucje finansowe, koordynowanie działań mających na celu ograniczenie zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rynków finansowych lub stabilności finansowej w Unii, rozstrzygnięcie sporów o charakterze transgranicznym.

⁸ *Loi modifiant la loi 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers, ainsi que la loi du 22 février 1998 fixant le statut organique de la Banque Nationale de Belgique, et portent des dispositions diverses*, „Moniteur Belge”, 28.09.2010.

⁹ *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (Dz.Urz. UE 2010/C 83/01).

Tabela 2. Zadania europejskich organów nadzoru

Zadania nadzorcze
Nadzór makroostrożnościowy
Gromadzenie i wymiana informacji na temat ryzyka systemowego
Identyfikacja i ocena ryzyka systemowego na podstawie wspólnych wskaźników makroekonomicznych i makrofinansowych
Wydawanie ostrzeżeń przed ryzykiem systemowym i zaleceń w sprawie procedur mających na celu przeciwdziałanie zagrożeniom dla stabilności finansowej w Unii
Monitorowanie przestrzegania ostrzeżeń i zaleceń
Współpraca z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, zwłaszcza z Międzynarodowym Funduszem Walutowym i Radą Stabilności Finansowej, a także z właściwymi organami w państwach trzecich w sprawach dotyczących zagrożeń makroostrożnościowych na poziomie ogólnosiwiatowym
Nadzór mikroostrożnościowy
Harmonizowanie standardów technicznych w dziedzinie usług finansowych: opracowywanie projektów regulacyjnych standardów technicznych opracowywanie projektów wykonawczych standardów technicznych
Wydawanie wytycznych i zaleceń mających na celu zapewnienie spójności nadzoru finansowego oraz spójności stosowania prawa Unii
Działania podejmowane w razie naruszenia przez instytucje finansowe wspólnych standardów i innych unijnych wymagań: – przeprowadzanie postępowania wyjaśniającego w sprawie domniemanego naruszenia lub niezastosowania prawa unijnego – skierowanie do krajowego organu nadzoru, którego dotyczy postępowanie wyjaśniające, zalecenia określającego działania konieczne do zapewnienia przestrzegania prawa Unii – przyjęcie indywidualnej decyzji, skierowanej do instytucji finansowej, zobowiązującej ją do podjęcia działań niezbędnych do wypełnienia jej obowiązków wynikających z przepisów unijnych, jeśli działania właściwego krajowego organu nadzoru nie doprowadziły do przestrzegania prawa Unii przez tę instytucję
Działania podejmowane w sytuacjach nadzwyczajnych, mogących poważnie zagrozić prawidłowemu funkcjonowaniu rynków finansowych i ich integralności lub stabilności całego systemu finansowego w Unii lub jego części: – przyjęcie indywidualnej decyzji zobowiązującej właściwe krajowe organy nadzoru finansowego do podjęcia niezbędnych i skoordynowanych działań – przyjęcie decyzji indywidualnej skierowanej do instytucji finansowej, zobowiązującej tę instytucję do podjęcia działań niezbędnych do wypełnienia jej obowiązków wynikających z przepisów finansowych Unii, w tym do zaprzestania określonych praktyk
Rozstrzygnięcie sporów między organami nadzoru finansowego różnych państw członkowskich w sytuacjach transgranicznych: – wydawanie decyzji w celu rozstrzygnięcia sporu, jeśli zainteresowane organy nadzoru nie osiągną porozumienia w fazie postępowania pojednawczego – wydawanie skierowanej do instytucji finansowej decyzji indywidualnej, zobowiązującej tę instytucję do podjęcia działań niezbędnych do wypełnienia jej obowiązków wynikających z prawa Unii, jeśli krajowy organ nadzoru finansowego nie zastosuje się do decyzji Europejskiego Urzędu Nadzoru, tym samym nie zapewniając spełnienia przez tę instytucję wymogów, które stosowane są wobec niej bezpośrednio na mocy unijnych aktów prawnych
Funkcje doradcze: przedkładanie Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Komisji opinii w sprawie wszelkich kwestii dotyczących obszaru podlegającego kompetencjom Europejskiego Urzędu Nadzoru
Pozostałe zadania: gromadzenie wszelkich informacji niezbędnych do wykonywania obowiązków nałożonych na Europejski Urząd Nadzoru oraz utworzenie centralnej bazy danych instytucji finansowych podlegających jego kompetencjom

Źródło: opracowano na podstawie rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego oraz europejskich urzędów nadzoru finansowego (DzUrz UE L 331 z 15.12.2010).

Natomiast pozostałe zadania w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego oraz zadania związane z przestrzeganiem minimalnych wymagań Unii dotyczących prowadzenia działalności i świadczenia usług przez instytucje finansowe należą do kompetencji właściwych organów nadzoru państw członkowskich. Mają one m.in. uprawnienia do udzielania zezwoleń na podejmowanie i prowadzenie działalności przez instytucje kredytowe, towarzystwa ubezpieczeniowe i przedsiębiorstwa inwestycyjne oraz do kontroli przestrzegania przez te instytucje wymogów kapitałowych w odniesieniu do różnych zagrożeń dla ich stabilności finansowej.

Pewne kompetencje w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego ma także Europejski Bank Centralny. Obejmują one (art. 25 Statutu ESBC i EBC):

- wyrażanie opinii oraz udzielanie konsultacji Radzie, Parlamentowi Europejskiemu i właściwym organom nadzorczym państw członkowskich w sprawie zakresu i stosowania ustawodawstwa unijnego odnoszącego się do nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i do stabilności systemu finansowego;
- wykonywania specyficznych zadań w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami finansowymi, z wyjątkiem instytucji ubezpieczeniowych, zgodnie z rozporządzeniem Rady przyjętym na podstawie art. 127 ust. 6 TFUE¹⁰.

Specyficzne działania Europejskiego Banku Centralnego w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego są związane z realizacją zadań Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego. EBC gromadzi i przetwarza informacje w imieniu ERRS na potrzeby wykonywania powierzonych jej zadań, przygotowuje analizy niezbędne do wykonywania tych zadań, wspiera ERRS w prowadzonej przez nią współpracy międzynarodowej na szczeblu administracyjnym z innymi właściwymi organami w kwestiach makroostrożnościowych oraz wspiera prace organów ERRS¹¹.

Ponadto Europejski Bank Centralny przyczynia się, we współpracy z bankami centralnymi państw członkowskich i Komitetem Nadzoru Bankowego przy ESBC, do stabilności finansowej w Unii (art. 127 ust. 5 TFUE). EBC monitoruje więc zagrożenia dla tej stabilności oraz ocenia zdolność systemu finansowego do absorpcji wstrząsów finansowych¹². Jego sprawozdania dotyczące stabilności sektora bankowego¹³ oraz przeglądy stabilności finansowej¹⁴ są podawane do wiadomości publicznej.

5. Zakończenie

Ustanowienie Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego, w odpowiedzi na ogólnościwiatowy kryzys finansowy, wzmocniło unijne ramy nadzoru ostrożnościowego.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Rozporządzenie Rady (UE) nr 1096/2010 z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie powierzenia EBC szczególnych zadań w zakresie funkcjonowania ERRS (DzUrz UE L 331 z 15.12.2010).

¹² Europejski Bank Centralny, *Raport roczny 2009*, kwiecień 2010, s. 148.

¹³ European Central Bank, *EU banking sector stability*, September 2010.

¹⁴ European Central Bank, *Financial stability review*, December 2010.

wego nad instytucjami finansowymi. Europejskim organom ESNF powierzono wykonywanie specyficznych zadań dotyczących zarówno nadzoru makro-, jak i mikroostrożnościowego. Ich działania w dziedzinie nadzoru makroostrożnościowego mają na celu przeciwdziałanie zagrożeniom dla stabilności finansowej wynikającym z poważnych zaburzeń w całym systemie finansowym Unii Europejskiej, które mogą wywołać negatywne skutki dla funkcjonowania rynku wewnętrznego i dla realnej gospodarki, lub ograniczanie tych zagrożeń. ERRS identyfikuje te zagrożenia i ostrzega przed nimi, zaleca podjęcie działań mających na celu przeciwdziałanie zagrożeniom dla stabilności finansowej w Unii, monitoruje realizację działań zaradczych oraz podejmuje współpracę z MFW i Radą Stabilności Finansowej.

Za unijny nadzór mikroostrożnościowy odpowiadają europejskie urzędy nadzoru finansowego. Do zadań tych organów należy przede wszystkim opracowywanie projektów regulacyjnych i wykonawczych standardów technicznych. Ponadto podejmują one działania w stosunku do krajowych organów nadzoru lub instytucji finansowych w razie naruszenia przez nie prawa Unii, koordynują działania podejmowane w sytuacjach nadzwyczajnych, mogące poważnie zagrozić prawidłowemu funkcjonowaniu rynków finansowych lub stabilności całego systemu finansowego w Unii, oraz rozstrzygają spory między krajowymi organami nadzoru o charakterze transgranicznym.

Kryzys finansowy doprowadził także do pewnych zmian w strukturze instytucjonalnej nadzoru finansowego w państwach członkowskich. Zmiany te dotyczą modelu nadzoru nad instytucjami finansowymi oraz ram nadzoru makroostrożnościowego. W kilku krajach oddzielono nadzór ostrożnościowy od nadzoru dotyczącego przestrzegania minimalnych wymagań Unii dotyczących prowadzenia działalności przez instytucje finansowe. Ustanowieniu Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego towarzyszyło powołanie organów o podobnych funkcjach w niektórych państwach członkowskich.

Literatura

European Central Bank, *EU banking sector stability*, September 2010.

European Central Bank, *Financial stability review*, December 2010.

European Central Bank, *Recent developments in supervisory structures in the EU Member States (2007-2010)*, October 2010.

Europejski Bank Centralny, *Raport roczny 2009*, kwiecień 2010.

HM Treasury, *A new approach to financial regulation: judgement, focus and stability*, July 2010.

Loi modifiant la loi 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers, ainsi que la loi du 22 février 1998 fixant le statut organique de la Banque Nationale de Belgique, et portent des dispositions diverses, „Moniteur Belge”, 28.09.2010.

Raport w sprawie nadzoru finansowego w Unii Europejskiej, red. J. de Larosière, Bruksela, 25.02.2009.

Rozporządzenie Rady (UE) nr 1096/2010 z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie powierzenia EBC szczególnych zadań w zakresie funkcjonowania ERRS (DzUrz UE L 331 z 15.12.2010).

Rozporządzenie (UE) nr 1092/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie unijnego nadzoru makroostrożnościowego nad systemem finansowym i ustanowienia Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (DzUrz UE L 331 z 15.12.2010).

Rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE (DzUrz UE L 331 z 15.12.2010).

Rozporządzenie (UE) nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylecia decyzji Komisji 2009/79/WE (DzUrz UE L 331 z 15.12.2010).

Rozporządzenie (UE) nr 1095/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylecia decyzji Komisji 2009/79/WE (DzUrz UE L 331 z 15.12.2010).

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (DzUrz UE 2010/C 83/01).

TASKS OF THE EUROPEAN SYSTEM OF FINANCIAL SUPERVISION

Summary: The establishment of the European System of Financial Supervision (ESFS) reinforced the supervision of the Union's financial system. The European Systemic Risk Board is responsible for the macro-prudential oversight of the financial system within the Union in order to contribute to the prevention or mitigation of systemic risk to financial stability in the Union. The European Supervisory Authority, which is responsible for the micro-prudential oversight of the financial institutions, has the powers to develop draft technical standards, issues guidelines and recommendations with a view to establishing consistent, efficient and effective supervisory practices within the ESFS, issues recommendations concerned setting out the action necessary to comply with the Union law, coordinates any actions undertaken by the national supervisory authorities in emergency situations, settles of disagreements between competent authorities in cross-border situations.